СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 253. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 30. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 253. Jersey City, N. J., Thursday, October 30, 1930. THREE CENTS.

БЕРУТЬСЯ РАТУВАТИ ГОЛОДНИХ І БЕЗДОМНИХ

НЮ ЙОРК. — З кождим днем збільшаються в Ню Йорку ряди голодних і бездомних. У „хвостах" за хлібом і поживою видно з кождим днем більше число старців і матерей з дрібними дітьми. Все це наслідок безробіття.

Місто призначило $111,000 на перебудову „Мюнісіпал Лоджінґ Гавз", щоби примістити там 1,500 бездомних.

ПОЧТА, РІЗДВО И БЕЗРОБІТНІ.

ВАШИНҐТОН.—Ґенеральний постмаєтер Бравн подає, що почта дасть перед Різдвом заняття на протязі 10 днів 228,490 робітникам. До тих робіт будуть призначені тільки безробітні.

СТИМСОН У ВИБОРЧІЙ АҐІТАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Генри Л. Стимсон, говорив радіом у справі виборів ґовернора нюйорського стейту. Стимсон заявився за вибір републиканського кандидата Тотла. Рузвелтови закинув головно те, що він не є здібний очистити стейт з корупції. Стимсон підніс, що за Рузвелта нема надії, щоби можна мати чесних людей на судейських позиціях, які продаються і купуються.

ГУВЕР ПРОТИ КАЛЮМНІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер скритикував дуже гостро ґазети, котрі розписалися про нові нафтові скандали на підставі відомостей, які дістали від Ралфа Келі, котрий стояв при заряді нафтових державних піль у Денвер.

Президент заявив, що Келі як демократ хотів підставити ногу републиканській адміністрації, втягаючи її в нові нафтові скандали. Тимчасом держава винаняла дуже малу скількість нафтових піль і то в часі, коли Келі стояв при заряді нафтових піль. На 8,000,000 акрів державних піль віддано ріжним особам усього 43,000 акрів.

ЕПИСКОП ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

БОФАЛО. — Павло Метюс, епископальний епископ з Ню Джерзи, заявив на конґресі епископальної церкви, що коли нарід не є поміркованим у питтю, то ніякий закон того не змінить, бо закон є відбитком життя.

НЕ СПІШАТЬСЯ ДО ГОЛОСУВАННЯ.

ОЛБАНІ. — Зареєстровано 4,089,207 виборців, котрі мають станути до виборчої урни дня 4. листопада. Секретар стейту Едвард Флин подає, що разом зареєстровалося 796,069 виборців менше ніж при президіяльних виборах 1928 р.

СЕНАТОР ГЕФЛИН БОРИКАЄТЬСЯ.

БІРМІНҐЕМ (Алабама). — Сенатор Томас Гефлин уживає тепер всіх своїх виборчих штучок, яких набув на протязі 36-літньої практики, щоби надалі стати сенатором. А справа та нелегка, тому, що не має за собою попертя головної управи демократичної партії, яка пішла проти нього за те, що він у 1928 р. аґітацію проти Алфреда Смита, демократичного кандидата на президента.

Гефлин товчеся по вічах і раз-у-раз говорить проти Тамані Гол як підніжка Риму. Він взиває всіх „білих" протестантів, щоби йому помогли вичистити „бутлеґерів з Тамані Гол, запроданців римського папи і нігрів".

Кажуть, що Гефлин з такою аґітацією далеко не заїде.

БРАЗИЛІЯ МАЄ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА.

САО ПАВЛЬО (Бразилія). — Президентом Бразилії став д-р Гетуліо Варґас, провідник повстанців.

ПРОТИ ВВОЗУ СОВІТСЬКИХ ТОВАРІВ.

НЮ ЙОРК. — Конґресмен Гемилтон Фиш мол., голова комітету, який розслідже комуністичну пропаґанду в Америці, заповідає, що як тільки зійдеться конґрес, буде внесений законопроект, у якім домагатимуться цілковитого замкнення довозу до Америки совітського дерева, манґану, нафти, збіжжа і т. д.

Фиш каже, що з совітами неможливо конкурувати, бо в них робітники працюють на таких умовинах як за часів панщини.

НАЦІОНАЛІЗМ І РЕЛІҐІЯ.

МОРИСТАВН (Ню Джерзи). — В „Дру Юніверсіті" розпочав серію викладів д-р Безил Метюс, англійський журналіст, відомий знавець міжнародних проблем. В першім своїм викладі говорив він про націоналізм, який зачинає заступати місце реліґії. Замісць святих, каже Метюс, зачинають тепер націоналісти почитати таких людей як Ґанді, Мусоліні, Сун Ят-Сен і Мустафа Кемаль. Такий націоналізм, каже Метюс, є великою небезпекою, бо є запереченням Бога.

Умерла 5 жовтня 1930 р.

Олена Пчілка

(ОЛЬГА З ДРАГОМАНОВИХ КОСАЧЕВА)

Всеукраїнська Академія Наук сповістила Наукове Товариство імени Тараса Шевченка у Львові про смерть Олени Пчілки.

Поховано її 7-го жовтня в Києві на Байковому цвинтарі біля могил її мужа Петра Косача, сина Михайла (літературний псевдонім: Михайло Обачний) та доньки Лесі, найбільшої української поетки, відомої під псевдонімом „Лесі Українки".

Олена Пчілка була рідною сестрою Михайла Драгоманова. Народилася в 1849 році в м. Гадячі. Визначалася кипучим темпераментом, працюючи все своє життя на ниві української літератури та студіюючи й популяризуючи українську етноґрафію в її мистецьких творах.

Багато працювала на полі публіцистичному та красного письменства. Редаґувала популярний на Великій Україні тижневик „Рідний Край", який виходив від 1907 року до самої Великої Війни. Визначалася надзвичайною працездатністю та активністю. До останнього дня свого життя працювала активно, не зважаючи на свій старий вік, в Академії наук і видрукувала кілька своїх наукових розвідок про український фолькльор.

Олена Пчілка була найвизначнішим членом київської „Старої Громади" й була першою жінкою, яка відограла величезну ролю в зближенню Наддніпрянщини та Наддніпрянщини й у розбудові спільного політичного національного та літературного життя.

УКРАЇНСЬКЕ ЕКСПОРТОВЕ БЮРО.

В Парижі засновано перше українське торговельно-інформаційно-експортове бюро під зарядом пана Стасева. Це бюро має виповнювати всі замовлення на ріжний французький крам, косметику, споживчі товари, на ріжні машини та приладдя і т. н.

Таксамо воно буде старатися в Франції збувати українські домашні вироби. Бюро старається навязати найтісніший контакт не лише з торговельними українськими фірмами, але й з поодинокими людьми, які потребують купити, чи продати щось у Франції.

Це бюро називається "Facto" й міститься в Парижі: 2 cite de l'Avenir, Paris XI.

ВБИВСТВО.

До хати Івана Костюка в Костянах (пов. Любачів) вистрілив хтось крізь вікно й убив Костюкову жінку.

ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Перед львівським судом присяглих відбулася 30. вересня розправа проти 24-літн. Гр. Тюна із Белеева. Йому закидали поширювання брошурки УВО, „Сурми", що взивав до відірвання Східної Галичини від Польщі і до збройного виступу проти держави. Крім того продавав фотоґрафії Яр. Любовича (якого застрілив поліцай підчас нападу на листаря), себто за злочин державної зради з § 58 ц. і 59 б. Трибунал засудив Тюна на 3 роки тюрми. Обвинувачував прокуратор Мостовський, боронив д-р Старосольський.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ЛОРД ПОДАЄ АМЕРИКАНЦЯМ ПОРАДИ В СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ.

В неділю чути було на радіо в околиці Ню Йорку промову анґлійського прогибіційного аґітатора, лорда Астора. Лорд радив Американцям лишити справу прогибіції стейтам та віддати продаж алькоголю урядови, щоби в цей спосіб покінчити з корупцією, яку заводять бутлеґери.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ ФАХОВЦІВ.

Чека в Москві знову арештувала ґрупу фаховців-інжинірів електротехніків. „Індустріяльна Ґазета" говорить, що їх арештовано за саботаж та за змову проти пятилітнього пляну розбудови індустрії. Всіх арештованих ставлять перед суд.

ПОЖЕЖА В ГОРОДИЩІ.

В Городищі (пов. Тернопіль) на фільварку Зелінського згоріла стирта бобику і насіння цукрових буряків. Від стирт занялася шопа та крівля стайні. Шкоди є на 36 тисяч зол. Власник фільварку стріляв нібито до підпалячa.

ТРИ РОКИ ЗА ФАЛЬШИВИЙ ЧЕК.

Миссис Елля Натан в Ню Йорку, літ 42, виставила чек на $99.50, на який не було покриття. Коли станула перед судом, виявилося, що вона вже нераз виставляла злі чеки. Суддя засудив її на три роки вязничної кари.

ЗРУЙНУВАЛИ ПРАВОСЛАВНУ КАПЛИЦЮ.

У селі Чересах на Виленщині була православна капличка. Дня 21. вересня в ночі якісь вороги всього, що православне, зруйнували цю капличку до тла і православні не мають де молитись.

БУДЕННИЙ ПРОТИ ДПУ.

В останніх часах ДПУ арештувало богато осіб вищого командного складу червоної армії. Це обурило Буденного і він на військових зборах заявив: „Ті чекісти не мають нічого до роботи і з нудьги видумують усякі змови, контрреволюційні орґанізації та арештують невинних людей! З тим треба скінчити!" Ці слова Буденного найшли в СРСР широкий відгомін і спричинили конфлікт цього ґенералісімуса з ДПУ.

НАРОДНІЙ ГНІВ ЗРОСТАЄ.

„Комуніст" подає, що на Україні викрили нову антибольшевицьку орґанізацію, яка нападала на радянські установи і досі вбила 6 комуністів. Членів тієї орґанізації, Чепурного, Іваницького і Яковлева, вже розстріляно. У Поминках під Києвом селяни вбили голову ради. В селі Дідусі були справжні заворушення і селяни дрючками вбили голову ради Симоненка, члена ради Кіяшка та інспектора міліції Васюченка. Під Луганськом селяни вчинили самосуд над комуністом Торгою, якого зарубали сокирами. Г самім Луганську робітники вбили комуніста Яблонівського.

НЕВИННО АРЕШТОВАНИХ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ІЗ ВЯЗНИЦЬ

ДО ВЕЛИКОЇ БІЛЬШОСТИ АРЕШТОВАНИХ ЛЯХИ НЕ МОЖУТЬ ПРИЧЕПИТИ ЖАДНОЇ ВИНИ.

ЛЬВІВ (Галичина). — Ляцька влада почала звільняти багатьох Українців з арештів, не маючи змоги причепити арештованим якоїсь вини навіть проти польських законів. Більшість звільнених підчас арештів були тяжко покатовані, а в часі арешту з ними поводилися в нелюдський спосіб, тримаючи в зимних та вогких номешканнях і годували їх так, щоби лише з голоду не померли.

Звільнені з арештів виходять на волю з дуже надломаними моральними та фізичними силами, а деякі в такому стані, що потребуватимуть довшої медичної допомоги. Проти більше свідомих та активних Українців-націоналістів поліційна влада фабрикує ріжні матеріяли, щоби поставити Українців перед суд та тим виправдати свої незаконні арештування.

Замітне те, що вся „пацифікація" Ляхів була направлена виключно на український національно-свідомий елемент. Карні загони старалися нищити все те, що мало ознаки українського націоналізму, та катували й арештували тих, хто на думку Ляхів був небезпечний для них як український націоналіст. Ляхи старалися найогиднішими способами зганьбити українську національну державну ідею й саме імя „Україна", змушуючи катованих викрикувати ріжну ганьбу на адресу України.

Караючі зовсім не зачіпали ріжних хрунів та москвофілів-кацапів, чи так званих „русских", а також не було замітно особливої тенденції в переслідуванню ними радикальних елементів за те, що вони радикальні, або за їх радянофільські симпатії. Тому ясно, що Ляхи бачать для себе одинокого небезпечного ворога — українську державну національну ідею та свідомий український національний елемент.

ПІЛСУДСЬКИЙ УЖЕ „ВИГРАВ" ВИБОРИ.

ВАРШАВА (Польща). — Влада вже усунула з виборчих ліст майже всіх небажаних для Пілсудського кандидатів. З числа найнебезпечніших для нього опозиціонерів вже усунено з виборчої гри Ігнатія Дашинського, коли уневажнено цілу лісту, на чолі якої стояв Дашинський. Тепер суд засудив на рік вязниці голову польської робітничої федерації, Яна Квапінського, й тим його також усунено від виборів.

Ріжними адміністративними та судовими способами відсунено від участи у виборах багато інших кандидатів, тож майже все опозиційне до Пілсудського населення тепер буде позбавлене свободи виборів, бо не матиме своїх кандидатів. Отже можна вважати, що Пілсудський вже „виграв" вибори до сойму.

ПОВСТАННЯ НА ФОРМОЗІ.

ТОКІО (Японія). — На острові Формоза, який знаходиться в руках Японії, вибух бунт тубильців людоїдів. Кілька тисяч тубильців спустилися з гір до міста Муша й погромили та пограбували японську частину міста. При тім убито 28 Японців, переважно представників влади.

Уряд вислав війська з літаками для переслідування тубильців і вгамування повстання.

ВІДКРИТТЯ ЗАСІДАНЬ ПАРЛЯМЕНТУ.

ЛОНДОН (Англія). — Зі звичайною традиційною урочистістю король відкрив засідання нової сесії англійського парляменту. В цій сесії парляменту Мек Донелдови доведеться витримати сильні напади зі сторони консерватистів, які для повалення робітничого уряду будуть старатися використати безробіття, повстання в Індії, палестинську справу та невдачу імперської конференції.

Отжа заповідається завзята боротьба, яку ліберали можуть рішити своїми голосами в ту, чи іншу сторону.

ШУКАЮТЬ НОВОГО ЛІДЕРА.

ЛОНДОН (Англія). — 44 консервативні члени, парляменту, підписали заяву, що вони домагаються уступлення Болдвина з лідерства в консервативній партії. Таке уступлення потрібне для успішнішої боротьби з урядом Мек Донелда, а також, на думку підписавших заяву, державні інтереси вимагають уступлення Болдвина з лідерства.

МУСОЛІНІ ЗА РЕВІЗІЮ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Майже вся французька преса поставилася неґативно до промови Мусоліні, яку він виголосив у восьму річницю захоплення влади фашистами. В своїй промові Мусоліні знову рішучо заявився за перегляд мирових договорів.

Французька преса говорить, що Мусоліні порушує найболючіше питання европейського міжнародного життя, бо ревізія договорів може привести до нової війни і хаосу в Европі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗБИРАЙМО ТЕ, ЩО ПРО НАС ПИШУТЬ

Зприводу крівавого польського терору в Галичині появилося в чужинецькій пресі багато цікавих голосів, які торкаються не тільки польських останніх звірств, але порушують українську справу взагалі. Це є дуже цінний матеріял. А особливо цінне для нас в Америці те, що є друковане анґлійською мовою.

Наш орґан передруковує багато цінного матеріялу з американських і анґлійських ґазет. Робимо те тому, щоби обзнакомлювати наших читачів з поглядами чужинців, а разом з тим дати їм в анґлійській мові матеріял, який кождий з нас повинен по своїй спромозі визискувати для освідомлювання чужинців і чужинецької преси. Справа нашого національного визволення, оборони рідного краю, матеріяльної допомоги чи пропаґанди не може спочивати на одній орґанізації, хоч би не знати як великою вона була, ні на одній людині, хоч би навіть ґеніяльній, ні на одній редакції. Кождий з нас повинен по своїм силам виконати свою частку роботи. Тому не треба ждати на редакторів, щоби тільки вони інформували американську пресу про українську справу чи про останні події в Галичині, ні не треба писати до українських редакцій, щоби вони відповідали на всі неприхильні нам голоси, які перепачковують тутешні Поляки до американської преси. Це можуть і повинні робити тутешні Українці, особливо ті, по котрих можна надіятися, що вони можуть написати до американської ґазети „голос читача". Таких людей, що могли би це зробити, в нас є багато. А хто обізнаний з українською справою і має під руками українську історію, цей легко може збити ті всі абсурди щодо того, що нема ніякої української нації, української відрубної мови і т. п.

Коли ходить о послідні події, то найкраще покликуватися на оповідання самих американських, канадійських і анґлійських кореспондентів. Тому саме треба по наших товариствах і горожанських клюбах переховувати ті матеріяли, що відносяться до української справи чи польського терору, а є друковані анґлійською мовою.

Треба це переховувати, бо воно придасться як не тепер то пізніше. Матеріяли ті треба показувати ріжним визначним Американцям, особливо тим, котрі стараються о ріжні міські, стейтові й федеральні уряди. Це можуть зробити легко наші горожанські клюби, бо вони саме є з такими кандидатами в контакті. Від таких политиценів треба вимагати, щоби й вони піднесли в нашій справі при відповідній нагоді свій голос протесту.

С. Сновида.

НАСЛІДКИ ПАЦИФІКАЦІЇ

На разі в Польщі спокій — очевидно зглядний, себто нема вже стану отвертої горожанської війни. І хоч не час підводити підсумки „передвиборчої акції, але всеж цікаво звернути увагу на те, про що вже зачинає говорити сама польська преса: а саме, як та „передвиборча акція" відбилася на престіжі Річи Посполитої за границею.

Вказуючи на історію, питається преса, через що можливі були розбори Польщі в кінці XVIII. віку? І відповідає: через те, що світ не вірив в здібности Польщі урядити собі правильне державне життя. Ні на що инше, пише напр. „Мисль Народова", не числять Німці і тепер, домагаючись звороту Данціґського коридора, Шлеску і т. д. Щож їм дає право думати, що нова Річ Посполита, яка завдячує своє повстання Версалеви, нічим не ріжниться від старої? Маєвий переворот 1926 р., відповідає польська преса (опріч тої, що належить до урядового табору). Як повстала Польща в 1918 р., стрінули її з симпатією і вірою в неї — її союзники. Але ось настав маєвий переворот. Замах державний, скинення президента і уряду, опертя нової системи передусім на збройній силі, а тільки позірно на праві. Се вже збудило недовіря Заходу. Але сам переворот ще не був би такий страшний. Бувають вони і деінде. Але там по такім перевороті наступає зглядний спокій, стосунки укладаються в нове русло і все іде гаразд. Так було менше-більше в Італії, в Еспанії, в Юґославії. Щож натомісць бачимо в Польщі? Минає один рік, другий, третій, четвертий, біжить вже пятий. А стабілізації як не було, так і нема. Ніщо не висвітлюється, нема нових децидуючих посунень ні в політиці, ні в господарстві, ні в квестії „меншостей". Є лише острі „вивяди" (за які паленіти з сорому мусить Поляк перед чужинцем) і невгаваюча боротьба партій, таборів і націй. „По арештуваннях у ночи з 9. на 10. вересня — пише один вшехпольський часопис — послів, бувших міністрів і ін., заграниця мусіла собі сказати: — то зовсім ще не кінець, то щойно початок. То не втихомирення, а заогнення відносин; то не вияснення їх, а затемнення!"

Мимоволі заграниця питатиме себе: не вжеж дванацять літ самостійного життя воскреслої республики були одним непорозумінням? Як то? То людина (Вітос), яка в 1920 р., коли військо большевицьке підступало під мури Варшави, була на чолі Уряду Народної Оборони, в 1923 і 1926 головою ради міністрів, в товаристві бувших міністрів, воєводів і послів — надається лише до вязниці? **Чи тоді** було якесь непорозуміння, чи **тепер?** Світ знову стає супроти повної непевности того, що робиться над Вислою. Світ знову перестає вірити в Польщу, як в певний чинник, про якого не можна сказати куди він піде. А „на чинники непевні і таємничі, пише вже цитована ґазета польська, люде сучасного світу можуть дивитися з цікавістю, із здивованням або згіршенням, але ті непевні чинники виключається з рахунку керуючих кол".

Парляменталізм неґується — але в імя чого, якої нової системи — ніхто в Польщі не знає. Неґується „соймократію" — але в імя чого, знов невідомо. Всі партії — від вшехполяків до соціялістів проголошується національними шкідниками, але якаж є програма „єдино-нешкідливої" санації— про се не довідуємося в жаднім із славнозвісних „вивядів". Передмаєва система пхнула Польщу в пропасть економічної крізи, але кріза та шаліє і тепер (допровадила навіть до хвилевого захитання злотого), як і безробіття, і руїна хліборобства, а як з неї вийти — мовчить санація... Із здивованням приглядається сій грі заграниця і стає недовірливою. А се недовіря, на думку польської преси, і робить актуальним напір Німеччини і квестію ревізії версальського договору. Переворот тут ні при чім. От і Гітлер грозить переворотом, а тимчасом і Гірст і Ротсермір в своїй пресі висловлюються по його стороні і позички не устають плинути до Німеччини. Не в перевороті суть, а в тім, чи несе він перед собою прапор з творчими, ясними гаслами, чи з самими, нікому невідомими таємницями...

Я навмисне навів голоси **польської** преси, поінформував вас, що думає **польська** преса, виходячи з точки погляду **польського** патріотизму, — щоб показати цілу великість політичної крізи, яку тепер Польща переходить. Для Українців, очевидно, ніякої зміни не буде — чи санація лишиться при владі, чи її заступить Центролів, бльок вшехпольських патріотів з соціялістичними. Але — кождий Українець, чи в краю, чи за океаном, — повинен пильно приглядатися до еволюції дванацятьлітньої держави, в якій живуть понад шість міліонів Українців.

Нам закидають наші противники брак державно-творчого інстинкту, відмовляючи права самим порядкувати своїми справами. Але чи мають той інстинкт ті, що панують над нами?

Інж. Сціборський.

ДЕЩО ПРО ГОСПОДАРСЬКУ КРІЗУ

Згідно з останніми статистичними підрахунками в головних країнах світу в даний мент перебуває 16 міліонів безробітних.

В Анґлії, Німеччині, Злучених Державах, Італії, Бельґії і т. д. все більш зростає масове безробіття, мимо всіх старань урядів усунути це явище. Колиж взяти під увагу СССР та катеґорію так зв. „лишенців", які по радянському законодавству взагалі не мають права праці, то загальна скількість безробітних в світі перевищить 16 міліонів.

Число справді жахливе! Причина безробіття лежить в сучасній світовій економічній крізі, якої симптоми вперше виказалися в минулому році.

Студії господарської конюктури давно виявили природу і причини економічних кріз, які на протязі довшого періоду часу зміняють високу господарську конюнктуру, переходять в депресію та уступають місце новій високій конюнктурі. Ця періодична поява кріз дала підстави до створення теорії „циклічности" світових економічних кріз, яких головна причина полягає в поширенні світової пропозиції та попиту на випрокукувані товари.

Сучасна економічна кріза також заявляється наслідком порушення рівноваги між попитом і пропозицією на сировину, індустріяльні та споживчі вироби в світовому масштабі. Довгий період великої війни привів до руїни головних галузей народньо-господарського життя, в наслідок чого після замирення на фронтах стала виказуватися підвищена господарська конюнктура. Зруйновані господарства воюючих держав після війни вимагали всебічної реставрації, переустаткования підприємств, будівлі нових фабрик і т. д. В звязку з цим зявився інтензивний попит на сировину, засоби виробництва, готові фабрикати, тощо. Збільшений попит товарів причинився і до інтензивної продукції ріжних дібр в світовому господарстві. Цим треба пояснити підвищену конюнктуру, яка тривала аж до року 1929.

Одначе цей збільшений попит на товари мав лише тимчасовий характер і швидко зачав зменшуватися після того, як народні господарства держав піднеслися з руїни. Міжтим продукція товарів зростала все більше і більше. Таким чином між світовим попитом і пропозицією порушилася рівновага, яка привела до так зв. „перекапіталізації" в промисловости та нагромадження маси товарів, що не знаходили собі збуту.

Поруч з тим до створення економічних утруднень причинилися і високі врожаї на протязі двох останніх років, завдяки яким хлібні ціни на ринку впали, в наслідок чого зменшилася покупна сила сільських господарів та загострилася сільсько- господарська кріза. Критичний стан підсилили і біржеві крахи в Злучених Державах, які мали два наслідки: порушення капіталового ринку та зменшення покупної сили народних мас в Новому Світі.

До загострення крізи приводять також моменти політичного характеру та сучасна економічно-географічна конфіґурація світу. Насамперед економічний світ гостро відчуває втрату величезного ринку на теренах бувшої Росії. Щоправда, в сучасности СССР ніби увійшла в звязок зі світовим господарством своїм експортом і імпортом, одначе питомий тягар цієї участи значно менший, ніж це було перед війною. До тогож промисловий світ застосовуєтья з обережністю до фінансово-торговельних операцій з большевиками, цілком справедливо не добачуючи в них для себе відповідних ґарантій. Широко зорґанізована большевиками з сучасности система експортового демпінґу, якого мета залляти світове господарство дешевим товаром і тим ще більше загострити економічну крізу, також має своє неґативне значіння. Політично-економічні причини ізолювали в значній мірі Китай та Індію від світового господарства. У Китаю налагодженню торговельного обороту перешкаджає перманентна революція, а в Індії виказують свій вплив: акція „громадської непокори", бойкот закордонних товарів та стремління до створення власної промиловости для задоволення внутрі краєвих потреб. З другого боку повоєнне створення на европейських теренах нових самостійних державних орґанізмів порушило старі основи і підстави економічного европейського життя та причинилися до роздроблення його на частки. Кожда з новоповставших держав першою своєю метою ставила досягнення хочби релятивної господарської автократії, примінючи для цього протекціоністичну політику і для таких галузей, яких розвиток не має сприяюючих даних в цих країнах. Вислідом цього зявилася політика „митних барієрів" - протекціоністичних законів та митної війни.

Всі ці обставини сприяли звуженню ринків збуту промислових країн, в наслідок чого і виявляється сучасний стан безробіття.

Поставимо собі питання: чи є підстави сподіватися на швидке поліпшення господарської конюнктури? Погляди на цю річ є ріжні. Одні задивляються на близьке майбутнє оптимістично, другі натомісць огорнені песимізмом та вважають, що світове народнє господарство не має в собі сил цю крізу зліквідувати і що стабілізація майбутнього положення залежить від цілої низки міжнародньо-політичних заходів, яких вислідом може бути і війна.

Річ очевидна, що сучасне міжнародньо-політичне статус кво не сприяє нормалізації економічних відносин і можливо, буде в майбутньому змінене силою зброї. Однак сучасна кріза заховує в самій собі можливости сприятливої зміни господарської конюнктури.

В наслідок зменшення попиту на товари та їх перепродукції ціна на них падає і буде падати надалі до такого ступня, коли товарова продукція стане нерентабільною і значно скоротиться. Цей факт, краще ніж низка штучних заходів, причиниться до урівноваження попиту і пропозиції, яке переходитиме в умовах млявости і депресії продукційної діяльности та фінансово - торговельного світового обороту. Після цього треба чекати нового звищення конюнктури, коли цьому не перешкодять якісь надзвичайні обставини. Сучасна кріза не уявляє з себе чогось виїмкового. Вона є черговим і періодичним виявом економічних закономірностей — що характеризується спадом і підвищенням народньо-господарської діяльности людства, підсиленим післявоєнними ненормальностями.

Карло Мурай.

ЗАВІЩАННЯ

(З мадярського).

Недавно я мав полагодити в столиці якусь орудку. Я їхав пятнацять годин особовим поїздом, що задержувався навіть біля кождої залізничої будки. Підчас далекої та скучної подорожі приходило мені ріжне на гадку. Я спогадав також моїх шкільних товаришів, які осягнули вищі становища, ніж я, управитель сільської почти. Та коли я на згадку про них мусів признати, що я в нашому ряді був останній, то таки я не завидував їм. Не завидував ані цьому, що був президентом суду, ні тому, що виавансував на становище наджупана, як і не завидував Йошці, що тепер уже був ексцеленцією та брав значну участь у державному житті. Передовсім йому не завидував я, бо з ним я жив усі вісім шкільних кляс у любові та справжній приязни. Ліпших і щиріших приятелів не було ще мабуть у світі, як ми колись. А ми оба нераз впевняли, що наша приязнь перетреває до смерти та що ми один одному все в житті помагатимемо.

Відтоді минуло вже чимало літ. За той час ми не стрінулися ні разу. Йошка попався у столицю тай тут ішов зі ступня на ступінь усе вище, а я на провінції з трудом перебивався, як неодин уже такий непоказний, як я. Часописи я, самособою, читав і так довідався, які то великі успіхи мав любий приятель. Час до часу, коли він осягнув великий аванс, я поґратулював йому листовно. Він мені за це подякував кожен раз, хоч коротко. Та я не зражувався цією короткістю, бо я знав, що він має дуже богато праці та що мусить відповідати на богато листів. Тоді, як він став ексцеленцією, на мої побажання відписав подяку вже лише його секретар, а він накрутив лише свій підпис.

Коли я так сидів у поїзді, що їхав до Будапешту, прийшло мені це, та ще богато інших дрібниць на думку. І я постановив, як лише час позволить мені, відвідати Йошку. Застукаю до нього з давньою любовю та приязню та проведу з ним кілька годин при люлечці доброго тютюну та на балачці про давні часи. Я сам до себе усміхнувся, як згадав, що мій капшук повнісенький тютюну домашнього плекання. Такого самого тютюну, що йому так дуже смакував, а якого він у цьому великому місті не дістане навіть за великі гроші. А я радів іще й чимсь іншим. А саме тим, що можу оповісти йому дуже цікаву новину, яка рішучо врадує його, та за яку він навіть обійме мене. Я хотів уже йому цю новину нераз розповісти листовно, але потім подумав я, що краще буде, коли устно справлю йому таку несподіванку. Принайменше бачитиму, як йому засяє лице та як від щастя засвітяться очи.

Як я приїхав до міста, заквартирувався в невеличкому готелі „Під трома круками" зараз біля двірця. Вчасти тому, що там можна було зайти пішки, але по части й тому, що там ціни не дорогі. Як я трохи впорядкувався, зараз узяв полагоджувати мої орудки. І я полагодив їх далеко скорше, ніж сподівався. Так то вже в пятій годині пополудні ніщо не перешкаджало мені відшукати мого приятеля Йошку.

Я був уже недалеко від гарної палати, в якій жив Йошка. Аж тут промчалося попри мене авто, а в ньому сидів мій любий старий приятель. Авто пристануло перед будинком і Йошка зараз зник у воротах. Тож було певне, що я застав його вдома та що застукаю до нього у відповідну пору. Правду сказати, моя перша думка була, як він переїздив попри мене, кликнути за ним. Та потім я надумався інакше; гадав, що несподіванка буде богато більша, коли я вдома несподівано відчиню двері та скажу:

— Здоров, старий приятелю!

Розрадуваний, з веселим серцем ішов я вгору сходами та задзвонив при дверях, на яких було його назвище. Я чемно спитав у слуги, чи ексцеленція вдома. Хлопець відповів, що він щойно вернув додому та спитав, кого має сповістити.

— Скажіть йому, що тут є Андрій Шош із Мадарашу.

Хлопець відійшов, а я остався сам один у на-пів темній ждальні, де були також шараґи. І я ждав, що мені на зустріч вибіжить задиханий Йошка та впаде мені на шию.

Ще й нині тиснуться мені сльози до очей тай ще й нині давить мене пекучий біль, як згадаю, що замісць Йошки до мене вийшов слуга та сказав, що їх ексцеленції нема вдома. Хлопець пробелькотів також щось, що він помилився, бо той пан, який щойно вернувся, то не був ексцеленція.

Заточуючись, огірчений до самої глибини серця та упокорений, зайшов я по сходах, наче собака прогнана з сіней. І я довго-довго не міг прийти до себе та прогнати з мого мозку цю ганьбу тай цю гіркість, яка заволоділа мною. Я навіть докладно не знаю, як я вернувся до готелю. Пригадую собі лише те, що хоч я був голоден, не міг нічого взяти до уст. Та помаленьки я став приходити до себе зовсім, попоросив у готелевого послугача чорнила, пера й листового паперу. Потім я написав до Йошки такого листа:

„Ваша Ексцеленціє!

Не думайте, що Ваш колишній шкільний товариш, який тепер є незаможним управителем почти, хотів просити підмоги або протекції. Вважаю за потрібне дати знати Вашій Ексцеленції, що я хотів повідомити лише про досі ще нерозпечатане завіщання, яке то завіщання уложене в користь Вашої Ексцеленції.

Зрештою остаю низький слуга Вашої Ексцеленції

Андрій Шош,
управитель почти
в Мадарасі."

Той лист, написаний на листовому папері з адресою готелю „Під трома круками", надав я ще того самого вечера і то особисто. Потім вернувся я у мою кімнатку, поклався тай спав аж до рана. В місті не мав я полагоджувати нічого важного, тож передполудне провів я так, що похожав собі то сюди то туди. Я купував то це то те для жінки та дітей. Хоч то було невигідно тягатися з закупленими річами, я не спішився вертатись до готелю.

Вже було геть зполудня, як я вернув у мою кватиру. Послугач, що не привик був до того, щоби готелевих гостей відвідували знатні гості, підбіг до мене з Йошковою візитівкою та сказав, що Їх Ексцеленція вже тричі навідувався до мене та що прийде знову точно в четвертій годині. І вже вся служба знала, хто то хотів бачитися зі мною тай всі дуже кланялися мені.

Точно в четвертій годині почувся стукіт до дверей тай зараз увійшов Йошка. Не кажучи ні слова, без ніякої церемонії обняв мене за шию й обцілував і називав своїм старим любим товаришем і одиноким добрим приятелем. А потім став відказувати на послугача, що зробив йому таку неприємність, бо кинув його в погане підозріння, начеб він не хотів приняти мене, свого сердечного приятеля. Здоровив мене в імени своєї жінки, казав, що вона просить мене на вечерю та оповідав як то діти зажурилися, плакали цілісенький вечір, що не могли бачити доброго дядька Андрія, про якого наслухалися вже стільки доброго.

Коли я слухав його спокійно-флегматично, він сказав теж який то він був би щаслий, колиб міг щось зробити для мене. Сказав, що постарається, що мене перенесуть на ліпше становище та що виклопотає також для мене якийсь ордерик заслуги, а завдяки цьому зараз значно піднесеться на провінції моя повага.

— Ага, — сказав він нараз, як то є з цим завіщанням?

— Нема ніякого завіщання.

Він вибалушив на мене допитливо здивовані очи тай вибелькотав:

— То чогож ви мені писав про завіщання?

Як настала тишина я сказав з гіркою усмішкою:

— Бо я хотів конче, щоби ви, Ваша Ексцеленціє, віддали гостину бідному почтовцеві.

(Переклав **М. Недільський**).

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА

„Ді Ню Йорк Таймс" з дня 26 жовтня подає таку новинку про телеграму, яку Український Народний Союз вислав до секретаря Стимсона:

UKRAINIANS APPEAL TO STIMSON FOR AID

Group Here Asks Him to Intercede With Poland to End Reported Atrocities.

"REIGN OF TERROR" CHARGED

Wholesale Killing of Peasants Alleged — League of Nations Accused of Doing Nothing.

The Ukrainian National Association addressed an eppeal to Secretary of State Henry L. Stimson yesterday, asking that the United States take the initiative in starting an international investigation of "the campaign of ruthless wholesale massacres instigated by the government of Poland" in Galicia and Western Ukraine

Pending such an investigation the association requested that the Government of the United States intercede with the Polish government to have the alleged atrocities stopped.

Citing dispatches, reports of travelers and other sources of information, Nicholas Murashko, president of the association, and John Kashtaniuk, secretary, transmitted the appeal to Secretary Stimson after a meeting of the association. They called attention to reports that "a reign of terror unparalleled in Europe is now prevailing in Eastern Galicia, where a Polish military expedition is punishing the Ukrainian peasantry."

Their memorandum reviews reports of the arrest of thousands of Ukrainians and Ukrainian officials and the flogging and torturing of others. Protest is also made in the memorandum against the dissolution by the Polish authorities of Ukrainian charitable institutions, cooperatives and schools.

"These facts have brought dire distress into the souls of American citizens and residents of Ukrainian descent," the memorandum declared. "There is no Ukrainian government from whom they could seek relief. The League of Nations does nothing to alleviate the sufferings of racial minorities under Poland. In view of the fact that these conditions affect vitally American citizens and their interests, the executive committee of the Ukrainian National Association has resolved to appeal to the government of the United States to use its good offices and influence with the Polish government to stop at once the punitive expeditions and persecutions of the Ukrainians and the destruction of their property.

"In view of the failure of the League of Nations, as well as in view of the fact that the Polish government arrests American correspondents who go to Galicia to investigate, we appeal to the Government of the United States to be instrumental in setting up an international investigation, such an investigation to be conducted with proper guarantees for witnesses."

—o—

UKRAINIANS HERE ASK U. S. TO AID EAST GALICIA KIN

Appeal to Stimson to Set Up Investigation With Guarantees to the Witnesses

SAYS LEAGUE DOES NOTHING

Charge Terror Campaign by Punitive Polish Expeditions

The Ukrainian National Association, 83 Grand Street, Jersey City, appealed to the American government yeasterday in a telegram sent to Henry L. Stimson, Secretary of State, "to use its good offices and influence with the Polish government to stop at once the punitive expeditions and persecutions of the Ukrainians and the destruction of their property." The telegram refers to recent cabled reports of outrages in East Galicia.

"In view of the failure of the League of Nations," the lengthy telegram concluded, "as well as in view of the fact that the Polish government arrests American correspondents who go to Galicia to investigate—the New York Herald Tribune, in a telegram from Berlin, October 23, reports the arrest of William Day, the Canadian reporter —we appeal to the government of the United States to be instrumental in setting up an international investigation to be conducted with proper guarantees for the witnesses."

"Ukrainian and Polish newspapers reaching this country described a campaign of ruthless wholsale massacres instigated by the government of Poland," the American Ukrainians charged, and these were substantiated, they said, by reports of American correspondents, of returned travelers and of letters, "evidently written in great terror," for "the names of the writers were omitted."

"These facts have brought dire distress into the souls of American citizens," said the telegram, signed by Nicholas Murashko, president, and John Kashtaniuk, secretary, of the association. There is no Ukrainian government, and "the League of Nations does nothing to alleviate the sufferings of racial minorities under Poland," they added, in appealing for the official aid of the American government.

(The Herald Tribune, Oct. 26, 1930).

THE EDITORIAL COMMENT OF ENGLAND'S MOST PROMINENT NEWSPAPER UPON POLISH OUTRAGES IN WESTERN UKRAINE.

The Ukrainian Terror.

While the League of Nations was in Assembly at Geneva the Poles were "pacifying" the Ukrainians of Eastern Galicia. The Polish "pacification," on which we publish a special article this morning, has taken the form of brutal flogging of innocent men and women and the wilful destruction of their most cherished possessions. Nothing, least of all the actual situation, could excuse such behaviour. The rights demanded by the Ukrainians are so elementary that one would have thought that no State would hesitate to grant them. They ask the right to use and teach their own language and to develop their own economic life by such peaceable institutions as co-operative societies, rights guaranteed by the Minorities Treaty, which Poland signed and which the League is supposed to enforce. They ask in addition that the autonomy which was promissed when the Allied Powers recognised Poland's seisure of that country should be respected and perhaps enlarged. These rights have been persistently refused, and so some of the more irresponsible Ukrainian leaders resorted to acts of sabotage. Telegraph wires were cut and Polish manor houses burnt. It was wrong and foolish, but understandable — a consequence of Polish methods of government. The "pacification" which the Poles have now carried out will only fire the Ukraine with a more ardent hatred of their tyrants at Warsaw. It will make them turn their eyes with longing over the frontier to the Russian Ukraine, where their kinsmen enjoy a somewhat greater measure of at least cultural liberty. That is the danger of the situation. It is a danger which can only be overcome by a more liberal regime in the Polish Ukraine. The Polish Government has shown that, left to itself, it will at all costs avoid moderation, but the League has a right and a duty to intervene and see that Poland carries out the obligations she solemnly undertook when she signed the Minorities Treaty. Prudence and humanity, both demand that the League Council should not shirk this task.

(**"The Manchester Guardian,"** Tuesday, October 14, 1930).

БЕЗ ЦЕНТА ЗАВДАТКУ ДОСТАВИМО РАДІО ДО ВАШОЇ ХАТИ

ВИ І ВАШІ ДІТИ БУДУТЬ ЩАСЛИВІ КОЛИ ТАКЕ ЧУДОВЕ РАДІО ЗАГРАЄ У ВАШІМ ДОМІ.

ЗАКЛИЧТЕ НАС ЧЕРЕЗ ТЕЛЕФОН ДРАЙ ДАК 3752 І ЩЕ ТОГО ДНЯ БУДЕТЕ МАТИ РАДІО.

ВІД СЕБЕ РЕКОМЕНДУЄМО ВАМ

МЕДЖЕСТІК
MAJESTIC

БО ГАРНЕ, ДОБРЕ І НЕ БОГАТО КОШТУЄ. МИ ДАМО ВАМ НА РІК НА СПЛАТУ.

ЧОМУ ВИ ПОВИННІ МАТИ РАДІО-ФОНОГРАФ КОМБІНАЦІЮ? ТОМУ, ЩО ЗА МАЙЖЕ ОДНУ ЦІНУ ТУ САМУ, ДІСТАНЕТЕ ВДВОЄ БІЛЬШУ ВАРТІСТЬ. ЯК ХТО ПРИЙДЕ ДО ВАС ТО ВИ ЗАЛОЖИТЕ УКРАЇНСЬКУ РЕКОРДУ І НА ХВИЛЬКУ ЗАБУДЕТЕ, ЩО ВИ НЕ ВДОМА. ВАШІ ДІТИ БУДУТЬ ПРИСЛУХУВАТИСЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ І СПІВУ І ТИМ ВОНИ БУДУТЬ ВЧИТИСЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. ТАЙ ЯК БУДЕТЕ МАТИ ЯКУ ЗАБАВУ ТО ЗАГРАЄТЕ СОБІ ЩО ХОЧЕТЕ, І ЩЕ ПОТАНЦЮЄТЕ.

Радіо-фонограф комбінація.

Ціна

$194

З лямпками

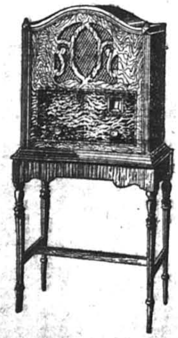
$215.50

Ми не числимо Вам жадного проценту.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН БУТИ РАДІО-ФОНОГРАФ КОМБІНЕЙШЕН.

ДЛЯ МАЛЕНЬКОЇ РОДИНИ, ДЛЯ МАЛЕНЬКОЇ ХАТИ І ДЛЯ ТИХ, ЩО ЗАРОБЛЯЮТЬ МАЛЕНЬКУ ПЕЙДУ.

МАДЖЕСТИК МАЄ МАЛЕНЬКЕ А ДОБРЕ РАДІО ГЛЯНЬТЕ НА ОБРАЗОК, ЯК ВАМ ПОДОБАЄТЬСЯ ТО ЗАРАЗ НАПИШІТЬ А МИ ЙОГО ВАМ ВИШЛЕМО.

Дуже сильне радіо. Дістанете стації з близька і з далека.

$86

З ЛЯМПКАМИ

$112.50

ЯК ХОЧЕТЕ ПОБАЧИТИ ЩЕ ІНШІ РАДІЯ ЗАЙДІТЬ ДО НАШОГО СТОРУ. МИ ВСЕ МАЄМО ОТВОРЕНО І В НЕДІЛЮ ТАКОЖ.

SURMA BOOK-MUSIC CO.,
103 Ave. A, New York, N. Y.
(МЕЖИ 6-ОЮ І 7-ОЮ УЛИЦЕЮ).
PHONE: DRY DOCK 3752.

ПОЗІР! МАЙНЕРЗВИЛ, ПА. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЧЛЕНИ МОЛОДЕЧОГО КРУЖКА ВІДОГРАЮТЬ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

„ЖІНКА ГОРОЮ"
І „В КОЖДОГО РОЗУМ Є, ЯК ГОРІВКИ ВІН НЕ ПЄ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-го ЛИСТОПАДА 1930 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ НА ФРОНТ СТРІТ В МАЙНЕРСВІЛ, ПА.
Початок в годині 7-мій ввечір.
Всіх доокола́чних Українців дуже красно запрошує 253
Уряд Товариства Молодіж.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛ. ПАРОХІЇ В НЮ ЙОРКУ
334 Іст 14-та улиця
— улаштовується —

Великий Базар

— котрий зачинається —

В СУБОТУ, ДНЯ 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ І ТРИВАТИМЕ ЧЕРЕЗ ДВА ТИЖНІ.

На цей базар запрошується всіх Українців, на котрім можна буде набути гарні річи. — Комітет. 253-5

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ АМАТ. СПІВ. ГУРТКА ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ при Укр. Роб. Домі
відограється дуже інтересну і поучаючу пєсу на 4 дії, під назвою:

„ПЕРШІ ХОРОБРІ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ
У ВЛАСНІМ ДОМІ,
975 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.
Початок в год. 7-мій ввечір. — Вступ 35 ц., для дітей 10 ц.

Товариші і Товаришки! Ся штука грається перший раз в Рочестер, тому кождий робітник і робітниця повинні побачити, як українські селяне здобували собі свободу в перших часах революційної боротьби в 1917 році. Отож всі приходіть на час та кличте своїх знакомих, а певно будете вдоволені. А щодо вступу? — знижено тому, що саля Роб. Дому в неділю дешевша як в суботу. Так всі на представлення. 253

Комітет.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член У. Н. Союза, від. 42, в Пасейку, Н. Дж., складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $50.00 з фонду допомогового. Цю допомогу я одержав за ушкодження моєї правої руки в фабриці при роботі.

Желаю як найліпшого розвою батькови Союзови.

Филип Ґулька,
член У. Н. Союза, від. 42
В Пасейк, Н. Дж.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ПОЗІР! ЧЕСТЕР, ПА.! ПОЗІР!

ТОВ. ім. Т. ШЕВЧЕНКА
відділ 156 Укр. Народ. Союза,
— устроює —
ПЕРШИЙ СЕГО СЕЗОНУ

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1 ЛИСТОПАДА 1930
(SATURDAY, NOV. 1, 1930)
В РУСКІМ НАРОД. ДОМІ,
620 MORTON AVE., CHESTER, PA.
Початок в год. 7-ій ввечір.

Проситься всіх членів товариства прийти на сей баль і привести з собою своїх знакомих. Забава буде дуже ґарна, як також і добра музика, смачна перекуска і свіжі напитки, за се ручить 253

Комітет.

ПОЗІР! — МЕНВИЛ, Н. ДЖ.!

В СУБОТУ, 1 ЛИСТОПАДА 1930
— устроює —
УКРАЇНСЬКА РОБ. ДІТОЧА ШКОЛА

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

на котрім діти будуть витати Гостей
СПІВАМИ І ДЕКЛЯМАЦІЯМИ,
буде богато несподіванок, будуть добірні напитки, добрі перекуски і музика першорядна з Нюарку.

Вступ для мущин 50 центів, для женщин 35 центів.
Початок в годині 7-ій ввечір.

Отже маємо честь запросити на сю забаву всіх і вся, прийдіть, а непожалуєте.

За добру забаву ручить
253 Комітет.

Dr. Benjamin Stich

з під ч.
245 East 17th Street,
New York, N. Y.
Телефон: STUYVESANT 5710

повідомляє своїх українських пацієнтів, старих і нових, що він робить діягнози, включаючи проміні „екс", внутрішних органів тіла. Урядові години від 11. до 1-ої і від 5. до 7-ої ввечір, або відповідно до умови. 253—

СТІННІ КАЛЄНДАРІ

НА 1931 РІК
ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 50 ріжнородних календарів на 1931 рік. — Календаріюм друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

За $1.25 вишлемо 4 Стінні Календарі до Старого Краю до Вашої Рідні, знакомих або де Ви дасьте адресу, а ми пришлемо Вам на се почтову посвідку.

Штординкам, аґентам і для тих, що хотять занятися продажею календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім надісланнєм $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щобисьте оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу: 250-

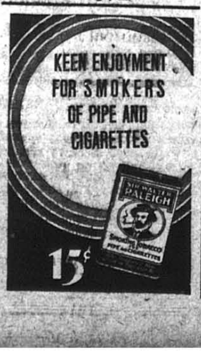
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

УВАГА!

Хто хоче довідатися щось цікавого й бути щасливим ціле життя, нехай пише по ілюстрований маґічний катальоґ і пояснення. Інтересовані будуть задоволені. Пишіть зараз нині, залучаючи кілька марок, до: 220-

EUROPEAN BOOK SUPPLY CO.,
1422 W. Division Street, Dept. 30,
Chicago, Ill.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ЄДНІСТЬ"
ставиться перший раз в Нюарку драму в 5-ох діях, під назвою:

„БРЕД ЛАЙН"

В СУБОТУ, ДНЯ 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Початок в годині 8-мій ввечір. Вступ 50 центів.

У цій штуці беруть участь найкращі місцеві і позамісцеві сили, як: Азовський, Іваночківна, Віденькова, Кравчук, Кравчукова, Іванів, Стецко, Пастушенкова, Шумліч, Коритко, Расевич і другі. — Вище згадана штука гарна сама собою тим, що змальовує життя американських робітників, яких капіталістична система змушує довгими рядами вистаювати в „бредлайн"-ах за горнятком чорної каси і кавальчиком хліба.

Товариство „Єдність" докладає всіх сил, щоби штука вийшла як найлучше. 253,5

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКЛИЦІ! ПОЗІР!
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! — СВІЙ ДО СВОГО!

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ, FURRIER

довголітний практик зі старого краю і в Америці.
98 ST. MARK'S PL. (E. 8. St., між 1. Евню і Евню A), NEW YORK, N. Y.

Роблені мною кожухи є по дуже умірковaній ціні. Крім цего старанно викінчені, так, як вимагає нинішна пора.

Рівнож переробляю старі кожухи на нові, модерні; фарбую на ріжні кольори, які хто хоче й любить, — і маю на складі готові до продажі від 100 дол. і більше.

Ласкаві замовлення прошу слати на повищу адресу. 211—

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН ПИТИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЧАЙ
Стольного Київського Князя
ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Маємо на складі також Чай Перлова, Кузнецова, Унженіна і Косолапова. — маємо також на складі лікарські рослини Тибетської Медицини.

Пошукується агентів. Добрі услівя.

M. P. KOSOLAPOFF, 391 Central Park West, New York, N. Y.

ВПРОСТ

GDYNIA AMERICA LINE

ДО КРАЮ

GDYNIA AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІҐОМ І АМЕРИКОЮ
яка оперує найбільшими, найпоспішнішими і найвигіднішими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ І ДАНЦІҐОМ.

Поспішні і вигідні получення залізничі можна дістати з ДАНЦІҐУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнизчі. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.

Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуваннєм і переношеннєм баґажу, умучуючим подорожуваннєм залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА

каблем або почтою.
Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Републики
ҐАРАНТОВАНА
ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ ҐДИНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.
Голосіться до місцевих агентів або

GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic America Line)
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронкітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаґо. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, химічні тести, Х-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Евнею і Irving Pl.
ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер: в неділі від 9-тої рано до 4-тої поп.

МІХУРОВІ НЕДОМАГАННЯ

Проволока є небезпечна в недомаганнях нирок і міхуря. Треба охороняти себе. Треба приймати остороги природи. "Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки" швидко вам поможуть. Це 200 літ старе лікарство уліпшене результатами новітнього медичного досліду. Воно дається брати тепер легко і приємно. Зберігайте здоровля ваших нирок та інших органів тіла, вживаючи "Нові і уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки" а природа сторицею вам відплатить. В кожній аптиці в 3 величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатанім пуделку і не приймайте ніяких імітацій.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ Михайла Білінського в дуже важній справі. Походить з міста Бережинців, повіт Борщів, перебуває тепер в Канаді. Дорогий Краяне, голосися до мене на понищу адресу, бо маю дуже важну справу: 253-4
НИКОЛАЙ КОВАЛЬЧУК,
63 Rosemont Ave., Manchester, N. H.

НА ПРОДАЖ.
ГРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ,
дуже добрий бизнес і продається все за готівку, нема книжок. Сей бизнес я маю вже 10 літ. Продаю з причини, що я маю другий бизнес. Голоситися: 253-4
Н. ТЕЛІЩАК c/o SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

БІЛЕ ГУСЯЧЕ ПІРЯ.
Маю на складі кілька родів гусячого піря, як також полотно на напи. На бажання висилаю пробки. Інтересовані зволять зайти до В. БУРАК, 4 Connecticut Ave., або писати P. O. Box 665, Woonsocket, R. I.

МУШУ СПРОДАТИ ТАНО
ФАРМУ 54 АКРИ, земля дуже урожайна, дім 7 кімнат, огрівання, нова велика барна, без інвентаря, при стейтовій дорозі, близько Flemington, N. J. Ціна $3,800, готівкою $1,800. Голоситися до:
REAL ESTATE OFFICE,
593 Jersey Ave., Jersey City, N. J.
Tel. Montgomery 5-3833.

О. Е. МАЛИЦЬКИЙ
АДВОКАТ
512 SOCIETY FOR SAVINGS BLDG.
Tel. Main 5720
CLEVELAND, OHIO.
209—
САВТ САЙД ОФІС, ВЕЧЕРАМИ:
2191 PROFESSOR STREET
(напроти Українського Банку)
Tel. Atlantic 2054.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від ушей, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue
Години офісові: 9—11 рано
Телефон: Davenport 0697
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2949

УКРАЇНСЬКІ НОТИ
НА СКРИПКУ:

Пісні Гайворонського (35) ... $1.00
Пісні Придаткевича (3) за штуку ...
Пісні і танці Комишевацького ...
Міжнародні танці (56) ... 1.00
Міжнародні танці (300) ... 2.50

На скрипку з пяном. Пяно осібно.
201 Пісень і танців зі словами в гарній оправі ... 2.50
Українські Пісні (38) Барвінського ... 1.00

Напишіть, що потребуєте, заплатите як прийде пакунок до хати.

SURMA,
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ.
Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

PAIN-EXPELLER
REG. U. S. PAT. OFF.

МІЛІОНИ ВАШИХ ЗНАКОМИХ КАЖЕ

що нема лініменту, котрий би так скоро ділав і так вдоволяючо як ПЕЙН-ЕКСПЕЛЄР. Вони вживають його на Простуду, Болі в Грудях, Болі голови, Болі в хребті, Болі Мускулярні, Штивні Сустави, Звихнення, Потовчення, Ревматичні Болі, Невральгія, і т. п. А приємні по лекші які вони діставали були неоцінені.

Лишень впевніться все що дістаєте правдивий. Котвиця, торговельний знак, на пачці буде вашим забезпеченням. Цінна і вартісна книжечка знаходиться в кождій пачці коло бутельки з ПЕЙН-ЕКСПЕЛЄР.

У всіх аптиках
35 центів і 70 центів
або впрост від

The Laboratories of
F. Ad. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.

KILLS PAIN